

ПРАВА ЛЮДИНИ НА СВОБОДУ СЛОВА, ВИРАЖЕННЯ ПОГЛЯДІВ ТА ІНФОРМАЦІЇ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>28 Публічне управління та адміністрування</i>
Спеціальність	<i>281 Публічне управління та адміністрування</i>
Освітня програма	<i>Адміністративний менеджмент</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>3 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредити ЕКТС / 120 годин, лекції 6 год., практичні заняття 2 год., самостійна робота 112 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік / модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>http://roz.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: <i>доктор юридичних наук Андрєєв Андрій Васильович, andreev.av@ukr.net</i> Практичні / Семінарські: <i>доктор юридичних наук Андрєєв Андрій Васильович andreev.av@ukr.net</i>
Розміщення курсу	<i>Посилання на дистанційний ресурс Google classroom надається на першому занятті</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

«Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації» є правничою дисципліною, що належить до вибірових освітніх компонентів підготовки бакалавра.

Навчальна дисципліна входить до Сертифікатної програми «Права людини та їх захист» та присвячена вивченню системи прав людини, що здебільшого належать до кола громадянських (особистих), політичних та інформаційних прав і свобод людини і громадянина, які гарантуються Конституцією України, міжнародним правом та галузевим національним законодавством. Вивчення системи прав, що забезпечують можливості кожній людині або сукупності індивідів вільно висловлювати свої ідеї або думки має велике значення як для юридичної науки, так і для правотворчості та правозастосовної практики. Свобода слова, вираження поглядів, поширення інформації вважається основою демократичного суспільства та самореалізації кожної особи.

Метою вивчення даної дисципліни є формування професійної правосвідомості студентів у сфері реалізації та захисту прав людини, набуття компетентностей, визначених стандартом вищої освіти та достатніх для розв'язання складних спеціалізованих задач у галузі правничої діяльності, ефективного виконання професійної діяльності за обраною спеціальністю.

Предметом навчальної дисципліни є конституційно-правові, цивільно-правові, міжнародно-правові відносини, які стосуються основних питань нормативно-правового та організаційно-

правового гарантування конституційних прав людини і громадянина на свободу слова та права на інформацію.

Навчальна дисципліна у комплексі з іншими освітніми компонентами надає можливість поглибити професійну підготовку в межах обраної спеціальності та освітньої програми, розвинути окремі компетентності, зокрема:

Результати навчання:

- ✓ Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.
- ✓ Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

Загальні компетентності (soft skills):

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові (спеціальні, предметні) компетентності:

- ✓ Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

«Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації» вивчається після нормативних освітніх компонентів «Теорія держави і права», «Соціологія», «Політологія», «Соціальна філософія» та паралельно з нормативними освітніми компонентами «Основи інформаційної безпеки», «Психологія управлінської взаємодії», що є необхідною передумовою ефективного навчання та володіння компетентностями, які формуються під час вивчення цих дисциплін, з огляду на системність та взаємопов'язаність з їх тематикою.

На результатах навчання з дисципліни «Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації» базується подальше вивчення таких освітніх компонентів, як «Управління НУО та технології взаємодії влади і громади», «Державні інформаційні ресурси та електронні послуги», інших нормативних та вибіркових дисциплін.

3. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна складає один освітній компонент, шифр за ОП:

ПВ 06. Освітній компонент 6 Ф-каталогу. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації

Тема 1. Історико-правовий аспект прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації від доби античності до Нового часу.

Тема 2. Історико-правовий аспект прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у період XVIII-XX століть.

Тема 3. Теоретичний аспект права людини на свободу слова та права на інформацію.

Тема 4. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в міжнародних універсальній та міжамериканській регіональній системах захисту прав людини.

Тема 5. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в арабській, африканській регіональних системах захисту прав людини та в рамках АСЕАН.

Тема 6. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в європейській системі захисту прав людини.

Тема 7. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в Європейському Союзі.

Тема 8. Реалізація прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у сфері політики.

Тема 9. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у сфері медіа та електронних комунікацій.

Тема 10. Реалізація права людини на інформацію у сфері економіки.

Тема 11. Реалізація права людини на інформацію у соціально-культурній сфері.

Тема 12. Реалізація прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у сферах екології, освіти, науки і техніки.

Тема 13. Реалізація прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у правничій сфері.

Тема 14. Суспільна мораль та етика в інформаційному суспільстві.

Тема 15. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в умовах воєнного стану в Україні.

Тема 16. Юридична відповідальність за порушення прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Конституція України від 28 черв. 1996 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення 02.06.2024).
2. Цивільний кодекс України від 16 січ. 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 02.06.2024).
3. Про інформацію : Закон України від 02 жовт. 1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення 02.06.2024).
4. Про медіа : Закон України від 13 груд. 2022 р. № 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (дата звернення 02.06.2024).
5. Ковалів М. В., Єсімов С. С., Ярема О. Г. Інформаційне право України : навч. посіб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 416 с.

Додаткова література:

1. Загальна Декларація прав людини : прийнята Генеральною Асамблеєю ООН в резолюції 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення 02.06.2024).
2. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права : прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 груд. 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (дата звернення 02.06.2024).
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права : прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 груд. 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text (дата звернення 02.06.2024).
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : прийнята державами – членами Ради Європи 4 листоп. 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення 02.06.2024).
5. Вибірчий кодекс України від 19 груд. 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text> (дата звернення 02.06.2024).
6. Про електронні комунікації : Закон України від 16 груд. 2020 р. № 1089-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text> (дата звернення 02.06.2024).
7. Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів : Закон України від 16 груд. 2018 р. № 2639-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2639-19#top> (дата звернення 02.06.2024).
8. Про науково-технічну інформацію : Закон України від 25 черв. 1993 р. № 3322-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text> (дата звернення 02.06.2024).
9. Про офіційну статистику : Закон України від 16 серп. 2022 р. № 2524-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text> (дата звернення 02.06.2024).
10. Про захист персональних даних : Закон України від 01 черв. 2010 р. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення 02.06.2024).
11. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. Харків : Право, 2019. 310 с.

12. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 730 с.
13. Дженіс М., Кей Р., Бредлі Е. Європейське право в галузі прав людини: джерела і практика застосування / пер. з англ. Київ : АртЕк, 2007. 624 с.
14. Історія держави і права України : підруч. / за ред. В. Д. Гончаренка. Харків : Право, 2013. 704 с.
15. Мартинюк Р. С. Теорія прав людини : навч. посіб. Острог : Вид-во Націон. ун-ту "Острозька академія", 2009. 218 с.
16. Марчук В. П., Марчук Г. В. Історія політичних і правових вчень : навч. посіб. Київ : ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009. 480 с.
17. Мицик В. В. Права людини у міжнародному праві: міжнародно-правові механізми захисту : підруч. Київ : Фенікс, 2010. 722 с.
18. Основи філософських знань : підруч. / Горлач М. І. та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 1028 с.
19. Права і свободи людини і громадянина в Україні (доктрина Європейського суду з прав людини і Конституційного Суду України) : навч. посіб. / Арнольд Р., Банашак Б., Вдовіченко С. Л. та ін. Київ : Юрінком Інтер, 2013. 374 с.
20. Сироїд Т. Л., Фоміна Л. О. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. Харків : Право, 2019. 310 с.

Для пошуку нормативно-правових актів бажано використовувати офіційний вебсайт парламенту – Верховної Ради України – <https://www.rada.gov.ua/>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відповідно до навчального плану підготовки бакалавра передбачено наступні види навчальних занять:

- лекції;
- практичні заняття;
- консультація.

Теми лекцій та практичних занять взаємозв'язані, матеріал вивчається в логічній послідовності. На практичних заняттях розглядаються найбільш суттєві теоретичні питання, які дозволяють забезпечити студентам можливість глибокого самостійного вивчення всього програмного матеріалу. Консультація проводиться викладачем щотижня згідно з графіком, затвердженим кафедрою.

Методи і технології навчання. Використовуються дидактичні методи, спостереження і порівняння, узагальнення і абстрагування, аналогія, індуктивний, дедуктивний, аналітико-синтетичний, абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, традуктивний, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий (евристична бесіда), дослідницький. Також комплекс методів інструктивно-практичного викладання, інформаційно-комунікаційні технології, що забезпечують проблемно-дослідницький характер процесу навчання та активізацію самостійної роботи студентів (зокрема, електронні презентації для лекцій), практичні, наочні, словесні, метод проблемного навчання (проблемний виклад) та інші групи методів.

На заняттях використовуються мультимедійне обладнання, комп'ютер. При дистанційному навчанні використовуються сервіси відеоконференцій Zoom, освітній вебсервіс Google Classroom на платформі «Сікорський», Телеграм чат для комунікації зі студентами, університетське програмне забезпечення інформаційно-телекомунікаційної системи «Електронний кампус».

5.1. Лекції (теми 8-13), практичні заняття (тема 15), СРС (теми 1-7, 14, 16)

Назва теми, перелік основних питань, література
Тема 1. Історико-правовий аспект прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації від доби античності до Нового часу 1. Філософсько-правова думка античності щодо прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації.

2. Філософсько-теологічне розуміння прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації доби Середньовіччя.
3. Філософсько-правова думка Нового часу щодо прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації.

Література: базова [5], додаткова [12, 14, 16, 18].

Тема 2. Історико-правовий аспект прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у період XVIII-XX століть

1. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у поглядах представників німецької класичної філософії.
2. Філософсько-правова думка другої половини XIX-XX ст. щодо прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації.
3. Правове регулювання прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації за часів радянської України.

Література: базова [5], додаткова [12, 14, 16, 18].

Тема 3. Теоретичний аспект права людини на свободу слова та права на інформацію

1. Поняття, ознаки та структура права людини на свободу слова та права на інформацію.
2. Місце права людини на свободу слова та права на інформацію в структурі правового статусу особи.
3. Загальноправові принципи права людини на свободу слова та права на інформацію.
4. Значення права людини на свободу слова та права на інформацію для формування правової держави та громадянського суспільства.

Література: базова [1-5], додаткова [1-4, 11, 13, 15, 17-20].

Тема 4. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в міжнародних універсальній та міжамериканській регіональній системах захисту прав людини

1. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації за Хартією прав людини.
2. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в нормативно-правових актах ООН, їх загальна характеристика.
3. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в міжамериканській системі захисту прав людини.

Література: базова [5], додаткова [1-4, 11, 13, 15, 17-20].

Тема 5. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в арабській, африканській регіональних системах захисту прав людини та в рамках АСЕАН

1. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в арабській системі захисту прав людини.
2. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в африканській регіональній та субрегіональних системах захисту прав людини.
3. Захист прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в рамках Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН).

Література: базова [5], додаткова [1-4, 11, 13, 15, 17-20].

Тема 6. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в європейській системі захисту прав людини

1. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації за Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.: зміст, принципи тлумачення, особливості застосування в національному правопорядку.
2. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у рішеннях Європейського суду з прав людини.
3. Виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні у справах щодо прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації.
4. Діяльність ОБСЄ у сфері захисту прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації.

Література: базова [5], додаткова [1-4, 11, 13, 15, 17, 19, 20].

Тема 7. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в Європейському Союзі

1. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації за Конституцією (конституційними актами) держав-членів Європейського Союзу. 2. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у національному законодавстві держав-членів Європейського Союзу. 3. Загальна характеристика національного механізму захисту прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації держав-членів Європейського Союзу. <i>Література:</i> базова [5], додаткова [1-4, 11, 13, 15, 17, 19, 20].
Тема 8. Реалізація прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у сфері політики 1. Мирні зібрання та права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в Україні. 2. Виборчий і референдний процеси та права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в Україні. 3. Порядок висвітлення діяльності органів публічної влади засобами масової інформації (медіа) в Україні. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1-5, 11, 13, 15, 17, 19, 20].
Тема 9. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у сфері медіа та електронних комунікацій 1. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у сфері медіа: поняття, зміст, правове регулювання, захист. 2. Право людини на інформацію у сфері електронних комунікацій: поняття, зміст, правове регулювання, захист. 3. Правовий статус журналіста. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1-4, 6, 11, 13, 15, 17, 19, 20].
Тема 10. Реалізація права людини на інформацію у сфері економіки 1. Права людини на інформацію про товар (роботу, послугу). Вимоги до маркування харчових продуктів. 2. Права споживачів реклами. 3. Права особи на податкову інформацію. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1-4, 7, 11, 13, 15, 17, 19, 20].
Тема 11. Реалізація права людини на інформацію у соціально-культурній сфері 1. Права особи на користування бібліотечними ресурсами. 2. Права особи на користування архівними документами. Порядок отримання архівних довідок (копій, витягів). 3. Права особи на статистичну інформацію. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1-4, 9-11, 13, 15, 17, 19, 20].
Тема 12. Реалізація прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у сферах екології, освіти, науки і техніки 1. Права людини на екологічну інформацію. 2. Права особи на свободу слова, вираження поглядів та інформації у сфері освіти. 3. Права особи на науково-технічну інформацію. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1-4, 8, 11, 13, 15, 17, 19, 20].
Тема 13. Реалізація прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у правничій сфері 1. Права людини на правову інформацію: поняття, зміст, гарантії. 2. Оприлюднення нормативно-правових актів. 3. Гласність судового процесу як конституційний принцип судочинства. 4. Правовий захист конфіденційної інформації про особу. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1-4, 10, 11, 13, 15, 17, 19, 20].
Тема 14. Суспільна мораль та етика в інформаційному суспільстві 1. Захист суспільної моралі та етика інформації: поняття, зміст, гарантії. 2. Інформаційно-правовий захист дітей. 3. Право на відповідь та спростування недостовірної інформації. 4. Оціночні судження: поняття, зміст. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1-4, 10, 11, 13, 15, 17, 19, 20].

Тема 15. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в умовах воєнного стану в Україні

1. Обмеження права людини на свободу слова в умовах воєнного стану в Україні.
2. Обмеження права людини на інформацію в умовах воєнного стану в Україні.
3. Особливості правового регулювання діяльності медіа в умовах збройної агресії.
4. Правове регулювання заборони пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму в Україні, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України.

Література: базова [1-5], додаткова [1-4, 11, 13, 15, 17, 19, 20].

Тема 16. Юридична відповідальність за порушення прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації

1. Кримінальна відповідальність за порушення прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації.
2. Адміністративна відповідальність за порушення прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації.
3. Цивільно-правова відповідальність за порушення прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації.

Література: базова [1-5], додаткова [15].

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Крім навчальних занять, відповідно до навчального плану підготовки бакалавра передбачено також наступні форми освітнього процесу:

- самостійна робота;
- контрольні заходи.

Теоретичні та практичні знання поглиблюються шляхом самостійної роботи з використанням рекомендованої літератури та ресурсів глобальної мережі Internet.

6.1. Самостійна робота

Назва теми, перелік основних питань, література	Форма контролю
Тема 1. Історико-правовий аспект прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації від доби античності до Нового часу 1. Історія філософсько-правової думки щодо прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в Україні. 2. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у поглядах представників теорії природного права. <i>Література:</i> базова [5], додаткова [12, 14, 16, 18].	<i>тестові завдання / практичні завдання / кейси</i>
Тема 2. Історико-правовий аспект прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у період XVIII-XX століть 1. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у поглядах представників української філософсько-правової думки у період XVIII-XX століть. 2. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в інтеграційній концепції прав людини. <i>Література:</i> базова [5], додаткова [12, 14, 16, 18].	<i>тестові завдання / практичні завдання / кейси</i>
Тема 3. Теоретичний аспект права людини на свободу слова та права на інформацію 1. Право людини на свободу слова та демократія. 2. Право людини на інформацію та конституційний принцип заборони цензури. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1-4, 11, 13, 15, 17-20].	<i>тестові завдання / практичні завдання / кейси</i>
Тема 4. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в міжнародних універсальній та міжамериканській регіональній системах захисту прав людини 1. Стандарти з права людини на свободу слова у міжнародному праві.	<i>тестові завдання / практичні завдання / кейси</i>

2. Захист права людини на свободу слова в рамках неурядових міжнародних організацій. <i>Література:</i> базова [5], додаткова [1-4, 11, 13, 15, 17-20].	
Тема 5. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в арабській, африканській регіональних системах захисту прав людини та в рамках АСЕАН 1. Захист права людини на свободу слова в рамках регіональних неурядових міжнародних організацій. 2. Право людини на свободу слова та іслам. <i>Література:</i> базова [5], додаткова [1-4, 11, 13, 15, 17-20].	<i>тестові завдання / практичні завдання / кейси</i>
Тема 6. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в європейській системі захисту прав людини 1. Захист права людини на свободу слова в рамках європейських регіональних неурядових міжнародних організацій. 2. Право людини на інформацію в період пандемії: поняття, зміст, гарантії. <i>Література:</i> базова [5], додаткова [1-4, 11, 13, 15, 17, 19, 20].	<i>тестові завдання / практичні завдання / кейси</i>
Тема 7. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в Європейському Союзі 1. Юридична відповідальність за порушення законодавства держав-членів Європейського Союзу щодо права людини на свободу слова. 2. Захист права людини на інформацію в рамках неурядових громадських організацій держав-членів Європейського Союзу. <i>Література:</i> базова [5], додаткова [1-4, 11, 13, 15, 17, 19, 20].	<i>тестові завдання / практичні завдання / кейси</i>
Тема 8. Реалізація прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у сфері політики 1. Права державних службовців на свободу слова, вираження поглядів та інформації. 2. Позасудовий захист прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у сфері політики. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1-5, 11, 13, 15, 17, 19, 20].	<i>тестові завдання / практичні завдання / кейси</i>
Тема 9. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у сфері медіа та електронних комунікацій 1. Свобода слова та Інтернет. 2. Захист права на достовірну інформацію в мережі Інтернет. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1-4, 6, 11, 13, 15, 17, 19, 20].	<i>тестові завдання / практичні завдання / кейси</i>
Тема 10. Реалізація права людини на інформацію у сфері економіки 1. Право на інформацію в корпоративних регламентних документах. 2. Право на інформацію в технічних нормах. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1-4, 7, 11, 13, 15, 17, 19, 20].	<i>тестові завдання / практичні завдання / кейси</i>
Тема 11. Реалізація права людини на інформацію у соціально-культурній сфері 1. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у сфері кінематографії. 2. Захист інформації в культурному просторі України. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1-4, 9-11, 13, 15, 17, 19, 20].	<i>тестові завдання / практичні завдання / кейси</i>
Тема 12. Реалізація прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у сферах екології, освіти, науки і техніки 1. Забезпечення принципу гласності у прийнятті екологічно значущих рішень. 2. Організаційно-правові гарантії доступу здобувачів освіти до інформації. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1-4, 8, 11, 13, 15, 17, 19, 20].	<i>тестові завдання / практичні завдання / кейси</i>
Тема 13. Реалізація прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у правничій сфері	<i>тестові завдання /</i>

1. Право на інформацію та юридична деонтологія. 2. Джерела інформації з правових питань. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1-4, 10, 11, 13, 15, 17, 19, 20].	<i>практичні завдання / кейси</i>
Тема 14. Суспільна мораль та етика в інформаційному суспільстві 1. Інформатизація суспільства та суспільна мораль. 2. Професійна етика журналіста. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1-4, 10, 11, 13, 15, 17, 19, 20].	<i>тестові завдання / практичні завдання / кейси</i>
Тема 15. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в умовах воєнного стану в Україні 1. Правове регулювання заборони використання символіки російського воєнного вторгнення в Україну. 2. Проблеми реалізації конституційних прав людини на свободу слова та права людини на інформацію на тимчасово окупованих територіях України. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1-4, 11, 13, 15, 17, 19, 20].	<i>опитування / тестові завдання / практичні завдання / кейси</i>
Тема 16. Юридична відповідальність за порушення прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації 1. Конституційна відповідальність за порушення прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації. 2. Дисциплінарна відповідальність за порушення прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [15].	<i>тестові завдання / практичні завдання / кейси</i>

Строк виконання усіх видів самостійної роботи – за 10 днів до дати початку сесії. Граничний строк виконання усіх завдань самостійної роботи здобувача – до дати проведення заліку (за погодженням з викладачем).

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять. Здобувачам освіти рекомендується відвідувати лекції та практичні заняття. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента/студентки, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички. Відсутність на лекції не відпрацьовується, оскільки теми та питання лекцій і практичних занять співпадають. Згідно з «Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному занятті, в тому числі нараховувати за це заохочувальні або штрафні бали. Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/37>. Відсутність на практичному занятті відпрацьовується.

Особливості організації освітнього процесу під час дистанційного навчання визначено «Положенням про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/188>.

Правила поведінки на заняттях. Норми етичної поведінки студентів і науково-педагогічних працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детально: <https://kpi.ua/code>.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
Участь у міжнародних, всеукраїнських, університетських та/або інших заходах (конференція, круглий стіл, конкурс, олімпіада тощо); публікація (стаття та/або тези доповіді) за тематикою навчальної дисципліни	+10 балів	Порушення строку відпрацювання практичних занять, виконання задач (кейсів), тестування тощо (за кожен таку роботу). Під час дистанційного навчання штрафні бали не застосовуються	-1 бал

Виступ на занятті з ініціативною доповіддю на обрану творчу тему, погоджену з викладачем, за програмою дисципліни	+5 балів	Порушення термінів виконання модульної контрольної роботи та її захист Під час дистанційного навчання штрафні бали не застосовуються	-2 бали
---	----------	---	---------

Заохочувальні та штрафні бали не входять до основної шкали РСО, а їхня сума не може перевищувати 10% рейтингової шкали.

Політика дедлайнів та перескладань. Відпрацювання практичного заняття, за рішенням викладача, може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі, кейсів з відповідної теми.

Граничний строк відпрацювання пропусків з практичних занять – до дати проведення заліку.

На останньому за розкладом занятті проводиться основна форма поточного контролю у вигляді модульної контрольної роботи. Результат модульної контрольної роботи для здобувача, який не з'явився на контрольний захід, є нульовим. У такому разі, здобувач має можливість повторно виконати модульну контрольну роботу.

Політика академічної доброчесності та її принципи визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детально: <https://kpi.ua/code>. Процедура з питань запобігання та виявлення плагіату в академічних текстах за авторства здобувачів, дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування визначена у «Положенні про систему запобігання академічному плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/47>.

Політика використання штучного інтелекту та її принципи регламентуються наказом «Політика використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського» від 29.12.2023 р. № НОН/393/2023. Усі завдання, виконання яких передбачено програмою дисципліни, мають бути результатом власної оригінальної роботи здобувача. Використання штучного інтелекту (ШІ) для автоматичної генерації відповідей без подальшого їх аналізу та доопрацювання заборонено. Здобувачам необхідно дотримуватися принципів відповідального та етичного використання ШІ. Не рекомендується покладатися на ШІ як на єдине джерело інформації, варто перевіряти та аналізувати отримані дані з інших авторитетних джерел. Усі випадки використання текстових генераторів, інших інструментів ШІ для виконання завдань мають бути чітко вказані та задокументовані. Використання ШІ має відповідати принципам академічної доброчесності. Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/1225>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Поточний контроль: експрес-опитування, опитування за темою заняття, тест, виконання практичного завдання, розв'язання задач (кейсів), МКР.

№ з/п	Поточний, семестровий контроль	Ваговий бал	Кількість	Всього, 100 балів
1.	Практичне заняття	20	1	20
2.	Практичне завдання (кейс)	10	5	50
3.	Модульна контрольна робота (МКР)	30	1	30
4.	Залік			

Поточний контроль має чотири рівні оцінювання, критерії:

– повна відповідь – студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, правильно і обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних комунікативних ситуаціях – практичне заняття **20 балів**, практичне завдання (кейс) **10 балів**, МКР – **30 балів**;

– достатньо повна відповідь або повна відповідь з несуттєвими недоліками, які допускає студент – практичне заняття **19-15 балів**, практичне завдання (кейс) **9-8 балів**, МКР – **29-23 бали**;

– неповна відповідь, студент засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає неточності – практичне заняття **14-12 балів**, практичне завдання (кейс) **7-6 балів**, МКР – **22-18 балів**;

— доповнення з окремих питань навчального матеріалу та/або відповідь фрагментарна, несистемне викладення теоретичного матеріалу – практичне заняття **1-5 балів**.

Результати поточного контролю здобувача вносяться викладачем до модуля «Поточний контроль» АС Електронний кампус.

Семестровий контроль: залік.

Умови допуску до семестрового контролю: семестровий рейтинг більше 30 балів.

Порядок проведення контрольних заходів визначено у «Положенні про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПП ім. Ігоря Сікорського». Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/32>.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Орієнтовний перелік питань до заліку

1. Поняття, ознаки та структура права людини на свободу слова та права на інформацію.
2. Місце права людини на свободу слова та права на інформацію в структурі правового статусу особи.
3. Загальноправові принципи права людини на свободу слова та права на інформацію.
4. Значення права людини на свободу слова та права на інформацію для формування правової держави та громадянського суспільства.
5. Право людини на свободу слова та демократія.
6. Право людини на інформацію та конституційний принцип заборони цензури.
7. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в інтеграційній концепції прав людини.
8. Історія філософсько-правової думки щодо прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в Україні.
9. Філософсько-правова думка античності щодо прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації.
10. Філософсько-теологічне розуміння прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації доби Середньовіччя.
11. Філософсько-правова думка Нового часу щодо прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації.
12. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у поглядах представників німецької класичної філософії.
13. Філософсько-правова думка другої половини XIX-XX ст. щодо прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації.
14. Правове регулювання прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації за часів радянської України.
15. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації за Хартією прав людини.
16. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в нормативно-правових актах ООН, їх загальна характеристика.
17. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в міжамериканській системі захисту прав людини.

18. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в арабській системі захисту прав людини.
19. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в африканській регіональній та субрегіональних системах захисту прав людини.
20. Захист прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в рамках Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН).
21. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації за Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.: зміст, принципи тлумачення, особливості застосування в національному правопорядку.
22. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у рішеннях Європейського суду з прав людини.
23. Виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні у справах щодо прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації.
24. Діяльність ОБСЄ у сфері захисту прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації.
25. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації за Конституцією (конституційними актами) держав-членів Європейського Союзу.
26. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у національному законодавстві держав-членів Європейського Союзу.
27. Загальна характеристика національного механізму захисту прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації держав-членів Європейського Союзу.
28. Мирні зібрання та права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в Україні.
29. Виборчий і референдний процеси та права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації в Україні.
30. Порядок висвітлення діяльності органів публічної влади засобами масової інформації в Україні.
31. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у сфері медіа: поняття, зміст, правове регулювання, захист.
32. Право людини на інформацію у сфері електронних комунікацій: поняття, зміст, правове регулювання, захист.
33. Свобода слова та Інтернет. Захист права на достовірну інформацію в мережі Інтернет.
34. Правовий статус журналіста. Професійна етика журналіста.
35. Права людини на інформацію про товар (роботу, послугу). Вимоги до маркування харчових продуктів.
36. Права споживачів реклами.
37. Права особи на податкову інформацію.
38. Права особи на користування бібліотечними ресурсами.
39. Права людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації у сфері кінематографії.
40. Захист інформації в культурному просторі України.
41. Права особи на користування архівними документами. Порядок отримання архівних довідок (копій, витягів).
42. Права особи на статистичну інформацію.
43. Права людини на екологічну інформацію.
44. Права особи на свободу слова, вираження поглядів та інформації у сфері освіти.
45. Права особи на науково-технічну інформацію.
46. Права людини на правову інформацію: поняття, зміст, гарантії.
47. Оприлюднення нормативно-правових актів.
48. Гласність судового процесу як конституційний принцип судочинства.
49. Правовий захист конфіденційної інформації про особу.
50. Інформатизація суспільства та суспільна мораль.

51. Захист суспільної моралі та етика інформації: поняття, зміст, гарантії.
52. Інформаційно-правовий захист дітей.
53. Право на відповідь та спростування недостовірної інформації.
54. Оціночні судження: поняття, зміст.
55. Кримінальна відповідальність за порушення прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації.
56. Адміністративна відповідальність за порушення прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації.
57. Цивільно-правова відповідальність за порушення прав людини на свободу слова, вираження поглядів та інформації.
58. Обмеження права людини на свободу слова та права на інформацію в умовах воєнного стану.
59. Особливості правового регулювання діяльності медіа в умовах збройної агресії.
60. Правове регулювання заборони пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму в Україні.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено завідувачкою кафедри інтелектуальної власності та приватного права, доктором юридичних наук, доцентом Маріц Дарією Олександрівною;

доцентом кафедри інтелектуальної власності та приватного права, кандидатом юридичних наук, доцентом Шумаком Ігорем Олексійовичем.

Ухвалено кафедрою інтелектуальної власності та приватного права (протокол № 11 від 05.06.2024 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 9 від 26.06.2024 р.)